

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за СТРАНЕ ЗЕМЉЕ број 20 пара

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Viesnik“ Cettigné (Monténégro)

Рукописе ваља слати Уредништву „Вјесника“
а претплату и огласе Администрацији
Огласи се наплаћују по погодби

Цетиње, 9 јула

Полуслужбени орган француске владе париски „Тан“ ономад је изјавио да ће мир на Балкану па и у цијелој Европи у многоме зависити од тока парнице поводом сарајевског атентата.

Од ове изјаве тога великог и мјеродавног француског листа догађаји се не окрећу на боље. Они се све више заплићу. Данас је у јавном мишљењу Европе настала општа нервоза. Политичку напетост прати тешка економска и индустријска криза, која се на све стране шири и свуда ствара невољу и зловољу. Одговорне владе нијесу више у стању да догађајима даду правилан ток. Све је остављено случају и вољи бујице. Запаљена мржња међу великима и оштри сукоби разноврсних интереса припремају пожар, који је постао неминован. Још се ту и тамо показује тежња да се одложи обрачунавање и одржи мир. Али овај мир, заснован на бескрајном наоружавању и праћен сталним изненађењима и потресима, већ је свакоме дојадно, тако да се и озбиљни миротворци мире с увјерењем да га је боље срушити кад се већ не може очувати.

Баклански рат и њиме створени преломачни чиниоци су такве крупне измјене, које се не могу лако и брзо средити. Неке Велике Силе, истјеране са Балкана, који је вазда био поље туђих преотмица, не могу да се нађу у новоме положају, сазиданом побједама удружених малих балканских држава. И онако завађене међу собом, оне сада, пошто им се Балкан измакао из руку, још теже налазе путеве својој експанзији. Ово што се сада развија у Европи продужење је велике балканске драме.

Европски рат 1915.

Један њемачки виши официр написао је овијех дана књигу, која је у Њемачкој и осталим европским земљама начинила сензацију. Књига носи натпис: „Судбоносни тренутак Њемачке“. У њој се описује садашње стање у Европи и доказује се, да европски рат мора планути 1915. или најдаље 1916. године.

Писац најприје тврди, да је данашњој узбуђености и општој запетости у Европи највише крив покојни енглески Краљ Едвард. Он је први почео стварати око њемачког царства гвоздени обруч да га њиме стегне и удави. Од њега, Краља Едварда, потиче све зло у савременој Европи. Ужасна катастрофа, којој је Европа на прагу, биће посљедица погрешне политике Краља Едварда, који је створио опаки систем савеза међу Великим Силама и међу њима ископао јаз мржње. Сада се, продужава писац, Енглеска до душе повлачи из страховите ватре коју је она запалила, јер увиђа штете, али то је касно. Европа се, без великог крвавог обрачуна, неће смирити.

Нијемци, гдје год вас је, будите спремни да сви изгинете за своју отаџбину! — Куцнуо је судбоносни час за Њемачку!

Зашто мора да буде европски рат 1915. или најдаље 1916. писац овако објашњава: Француска је напрегла своју потоњу снагу. Она ће 1915. имати под заставом четири годишња војника. Француски народ не може више те жртве подносити. Или ће Француска влада морати бацити рукавицу и започети рат сада, кад је напрегла сву народну снагу, или ће бити принуђена да одустане од трогодишњег рока службе у војсци, у којем би случају слом Француске, на миран начин, био готов. Зато Француска тјера Русију у акцију. Француској није до чекања. Њен народ, који се не множи брзо, не може ни физички ни новчано даље од 1916. издржавати трогодишњи рок службе у војсци. Даље од те године Француска би и без рата била у губитку, у којем би била и у случајном несрећном рату. Она с тога мора изазвати рат.

Русија је, вели писац, такође напрегла своју снагу до такве мјере, коју свијет не памти. Она је у извјесној мјери у сталној мобилности. Један дио њене резерве непрестано се налази на њемачкој и аустријској граници. Русија стално држи под оружјем 2.700.000 војника. Ни она не може дуго издржати то напрезање. Француска и Русија, каже писац, већ сада живе у времену изванредне војне приправности.

Што се тиче Русије, писац каже да између ње и Њемачке има велике супротности у интересима. Русија је противу нас због Аустрије, Мрзећи Аустрију она мрзи и нас који чувамо дунавску монархију. Русија хоће Аустрију да подијели, чему се ми, као савезници аустријски, опиремо.

За Енглеску писац каже, да је она доста неодређена. Њој је једина жеља, да уништи њемачку флоту. Како би се Енглеска понашала за вријеме ратовања на европском континенту, то је тешко предсказати. Вјероватно да би искрцала војску у Белгији и помогла Француску, док би у исто вријеме, ослањајући се на потпору Данске, гледала да сабије њемачку флоту у пристаништа и да је ту уништи.

На крају књиге писац вели, да је Европа подијелена у два крваво завађена табора. Шест Великих Сила уздишу под страховитим теретима оружја и у исто вријеме сложено зборе о миру, у који не вјерују. Свака од њих држи руку на мачу и чека да полети у бој, који ће Европу измрцварити. Што се рат до сада није појавио има се захвалити само трговачким интересима Енглеске. Ова још није израчунала колике би користе имала од европског рата. Али — вели писац — Енглеску ће, прије но што буде готова са тим обрачунавањем, у бујицу повући Француска и Русија; прва, јер не може више подносити терете оружаног мира у људству, и јер пламти од жеље да се Њемачкој освети за Елзас; друга, јер толико мрзи Аустрију да не може ишчекати час кад ће је распарчати. А све је ово замела Енглеска.

На прољеће 1915. — завршава писац — војничка спрема свијех Великих Сила биће на врхунцу. Тад ће се свакојега дана моћи очекивати изненадни покрет тако великих и моћних војска, какве у Европи и на овоме свијету нико

није ни видио ни запамтио, и тад ће за Њемачку куцнути судбоносни час, кад ће сви Нијемци морати да буду приправни да гину за отаџбину.

Писац је послао ту књигу њемачком Насљеднику, и овај је писцу телеграфски овако захвалио: „Највећим интересовањем читао сам вашу одличну књигу, којој желим да се што више рашири кроз њемачки народ.“

Србија и Аустрија

Бечка и пештанска полуслужбена штампа непрестано воде хајку противу службене Србије. Истина, бечким листовима не треба много вјеровати кад пишу о српским краљевинама и српском народу, али овога пута њихово је држање пријешло све мјере и све обзире. То је права узбуна, што је чини бечка штампа, наговјештавајући не само дипломатско разматување, већ и борбу оружјем. И они блиједи и безначајни деманти са службене стране губе се у општој ратној повиди. Монархија ваља већ једном да расчисти своје односе са Србијом! — рекао је мађарски министар предсједник Тиса.

Пашићева изјава

Једном њемачком новинару Пашић је изјавио, да он осуђује атентат у Сарајеву, али да је разлог, да Аустрија остави Србију на миру. Србија се не мијења у аустријске унутрашње ствари у свакој европској држави има тајних и јавних удружења, која су непријатна њиховим владама и које би оне радо ућуткале кад би то закони допуштали. Тако је и у Србији. И мене, вели Пашић, наши листови нападају исто као и монархију, ако не и више. Ми немамо времена да држимо стражу с оне стране наших државних граница и да пазимо хоће ли се ко тамо назвати Србином или хоће ли они, који се тамо називају Србима, тежити за уједињењем с нама. Ми смо одавна навикли да гледамо наше саплеменике у Угарској потлачене, па се због тога много и не узрујавамо. Ми не учествујемо у завјерама, али знамо да вријеме само од себе ради за нас.

Ова Пашићева изјава изазвала је у бечкој штампи праву буру гњева. Клерикални листови траже да се објави рат Србији.

Гдје је Румунија

У Бечу још вјерују, да Румунија у одсудном часу неће напустити Аустрију. Један бечки лист обратио се неком румунском државнику (не износи му име!) питањем: како ће се Румунија држати у рату између Аустрије и Њемачке с једне и Русије и Француске с друге стране. Државник је одговорио, да ће Румунија бити неутрална и чекати док види која ће страна побједити, па ће се онда тој и придружити. Побједе ли Русија, Румунија без крви добија Ердељ; побједе ли Аустрија и Њемачка, Румунија без крви добија Бесарабију.

Румунски листови на ту макијавелистичку прогнозу, коју су измислили у Бечу, дадоше овај заслужени одговор: Румунија не може бити неутрална, јер би је она страна која би побједила, не само оставила без награде, што је није помагала у критичном часу, већ би

из освете могла нешто отети што и данас има. Ако побједи Аустрија ова јој неће дати руску Бесарабију, већ ће је и казнити за непомагање; ако побједи Русија, не само да неће добити аустријски Ердељ, већ може изгубити и своју црноморску обалу. Румунија се, дакле, мора већ сада одлучити. Она ће бити са Русијом и Тројним Споразумом.

То је одговор из Букурешта за утјеху бечком листу!

Неоснована узбуна

У Биограду је ономад била права узбуна међу тамошњим аустријским поданицима. Пронио се био глас, да ће аустријски поданици бити поклани, а аустријско посланство да ће бити бачено бомбама у ваздух. И настало је једно до сад нечувено, у ствари веома смијешно бжежање аустријских поданика у Земун. Све што је могло да се дохвати жељезничкога воза и пароброда, на врат на нос је оставило српску пријестоницу. Аустријско посланство било је ставило своје просторије на расположење женама и дјеци, а г. посланик пристајао је цијелу ноћ на страшном мјесту!

Дан је освануо, и од покоља и атентата не би ништа. Све је прошло у миру. Али за то су из Земуне послани у бечке листове телеграми, који описују панику међу аустријским поданицима у Биограду. Циљ је био постигнут: Српски је народ опет био пред Европом оклеветан. Представљен је као народ, који хоће да коље мирне суграђане, поданике туђе државе; као народ, који пријети животу и страних дипломатских представника.

Разумљив је и оправдан је гњев, који је због ове макијације настао у биоградским листовима. Одмах се трагало ко је први разнио ове лажне гласове, и по трагу се дошло до самог аустријског посланства у Биограду. Аустријски посланик у Биограду дао је пештанским листовима изјаву, да би одиста посланство било бачено бомбама у ваздух, да он није раније за ту намјеру дознао и о томе извјестио Пашића, учинивши његову владу одговорном за посљедице.

Услед ове посланикове изјаве настао је у биоградској штампи још већи гњев. Сви листови сложено траже да аустријски посланик или наведе извор лажног гласа о тобожњем намјераваном атентату, или, ако то не може, да се одмах сели из Биограда, јер је том лажном узбуном нанио клевету српском народу.

И тако ватра страсти се све више шири.

Говор разуму

Ма да у Биограду огорчење због таквих поступака с аустријске стране расте, ипак се становништво држи мирно. Биоградска штампа у овој прилици одлично врши своју патриотску дужност. Она енергично одбија клевете бечких и пештанских листова и сложено брани српски образ, али у исто вријеме народу савјетује да буде уздржљив.

„Политика“ каже:

„Ми знамо врло добро да би Аустријанци највише вољели кад би се нашао неко у Биограду да разбије бар један прозор на њиховом посланству, или кад би се десило

да бар једном аустријског поданику буде разбијена глава. Али ми и ми ту услугу нећемо да учинимо. Нећемо, јер нико ништа нема против аустријског посланства и људи који су у њем запослени, и против аустријских поданика, који живе међу нама у Биограду. Нијесмо ми они, па да своју сробу изказујемо на невиним људима. Нијесмо ми они, па да рушимо, пљачкамо, тучемо, мучимо, уништавамо гробље и оскрнављамо цркве. То њима доликује, нама не. Осим тога ми врло добро знамо, да би Аустрија и најмањи изгред умјела да уотребати у своју корист. Ми ипак нијесмо тако наивни како нас замишљају аустријски господари.

Поенкаре у Петрограду

У овоме општем раздражењу, које је захватило све духове у Европи, предсједник Француске Републике г. Поенкаре пошао је у посјету Цару Николи у Петроград. Бечка штампа, која врши папирну мобилизацију противу „злочиначког“ Великог Српства, позивајући у рат противу њега и небо и пакао, обраћа се умиљато и плачљиво и на г. Поенкаре. Он ће, вели, са руским царем поуздано говорити и о „злочинствима“ Великог Српства, те на сву прилику неће бити толико лакомислен и нецивилизован да због истога ували Европу у страхоте општег рата.

Али француска штампа удара у мало друкчију ноту. Она сада у овој европској узнемирености кад је довољна само једна варијанта да да плане ужас, велича моћ Русије и изазивачки пркоси цијеломе свијету са непобједимом руске војске. Русија, пишу париски листови, има сада више војске него Немачка, Аустрија и Италија заједно. Русија је у потоњим годинама учинила такав нагли и велики напредак на војничком и економском пољу, да то свијет не памти. У њеном бујању може јој, у економском пољу, стати уз раме само Сјеверна Америка. Та Русија никог се не боји. Њена нечувена моћ, везана са Француском, најбоља је одбрана — општег мира!!

О каквом миру зборите, одговарају немачки и аустријски листови, кад пријетите цијеломе свијету!

Окупација Арбаније

У вези са талијанском мобилизацијом, искрсли су у јавности гласови о окупацији Арбаније са стране Италије. Аустрија би на другим странама Балкана (на којим?) добила од Италије накнаду. Да нијесу можда тијем поводом талијански листови направил поновну

ПОДЛИСТАК

ПЕРСПЕКТИВА РАТА У ЕВРОПИ*)

Са увођењем опште и личне војне обавезе код већине европских држава у другој половини прошастог столјећа (Аустрија 1868. Русија 1874. Србија 1883. г. и т. д.) војске које избацују сада државе за вријеме рата постале су и многобројније, а квалитативно и боље. Па и сами ратови постали су носач народни, јер се у исти изводи и све муштво способно становништво, до извјесних година старости, које је прошло кроз касарну. С тога је сасвим оправдан назив „наоружани народ“ за садашње сувремене војске. Раније није било овако: војске су биле многобројне, а и најамничке. Ратови су били више посао владе, а не народа, па и њихов утицај није био тако осјетан по народ — државу. Огуда су могли и ратови дуго трајати. Сјетимо се стогодишњег рата, тридесетогодишњег и седмогодишњег. (Овај последњи био је у XVIII. вијеку за вријеме Фридриха Великога.) Сада се ратови воде због круних државних интереса (уједињења, трговинских интереса и т. д.) и њихово вођење уздрмљује цијо државни организам до самога његовога темелја.

Према овоме садашњи рат у Европи представља врло сложени и огромну слику

*) „Ратник“, свеска за април 1914. г.

грају због Ловћена? Мисле ли да је Ловћен таква ситница да може бити кустур за изравнање њихових међусобних рачуна?

На гласове о окупацији Арбаније француски и руски листови добацују Аустрији и Италији, да оне нијесу саме у Европи и да осим њих има још неко да се пита.

Румунија се спрема

Пештански листови јављају да Румунија на граници Ердеља прави нова јака утврђења и да тамо довлачи велика одјељења војске. У исто вријеме Румунија гради нове стратегијске жељезничке пруге, од којих неке иду према Србији, а већи дио према Ердељу.

Енглеска порука

Орган енглеске владе „Вестминстер Газета“ вјерује да ће Србија, у име човјечности, са своје стране учинити све да се олакша истрага по дјелу сарајевскога злочина, ако ту истрагу од ње затражи Аустрија. Али у исто вријеме тај лист поручује Аустрији, да против својих поданика Срба не предузима такве мјере, које би Србију довеле до раздражења.

Арбанија

Стални је епилог општем хаосу Арбанија. Час се воде преговори с усташима, час са Књазом, час са контролном комисијом. Нико не зна излаза из збрке, коју је у Арбанији створила европска дипломатија. Да су сто година у зноју свога лица размишљали како ће створити нешто лудо, што нико неће моћи разумјети и извести на здрави пут, европски дипломати не би направил тако мајсторско дјело лудости као што су га начинили у Арбанији. Просто су помели један цио народ и ударили с њиме на нечувене муке, расипљући га између Књаза који га мрзи, између војадских официра, које презире, између Аустрије и Италије, којима не вјерује, и између разних страних заводителја новцем, којим га кваре и трују. Ивртели су приредили ствари и уштитили је правцем, којим се противе и народни обичаји, и његова ђуд и сва његова прошлост. И сад још смислиљају нове групе формуле, да лудост увећају а општу опасност због ње рашире.

Приче о покољу

Једна енглеска мис, која је ту недавно из превелике љубави према Арнаутима написала читаву књигу памфлета противу Црне Горе, послала је из Валоне лондонском „Тајмсу“ опширан и језив телеграм о

према ранијем ратовању. Али ма како да је ово сложена и велика слика, ми ћемо покушати да у њој разаберемо, као и да изложимо перспективу будућег рата.

За ово ћемо се обратити историји, — тој учитељској у животу. За посљедњих 60 година у Европи било је четири велика рата, у којима су учествовале велике државе или груписане мале државе. Ова четири рата имају карактер озбиљне борбе, а и снаге једне и друге стране биле су приближно једнаке. То су ови ратови: 1. Аустријско-Француско-Италијански 1859. г., 2. Аустријско-Пруско-Италијански 1866. г., 3. Француско-Немачки рат 1870 год. и 4. Први балкански рат 1912 год. Ови су ратови вођени са средствима којима и ми данас располажемо: модерне пушке и топови острагани, а сада и брзометин, жељезнице и т. д. Свега овога није било у првој половини прошастог столјећа (гада су биле пушке кремљаче, топови са фитиљима, није се имало жељезница и т. д.)

Руско-јапански рат 1904 и 1905 г. као и Руско-турски рат 1877—78 год. били су више као колонијални ратови, и они су као изузетак. Српско-бугарски 1885 год. трајао је сунвише мало, и није довршен — прекинут од стране Великих Сила, а Грчко-турски рат 1897 год. као и други балкански рат 1913 г. вођени су између непријатеља са неравним снагама, чији се свршетак могао и раније предвидјети.

Сва четири споменута велика европска рата одликују се једном општом особин

покољу што су га Грци извршили над арнаутским женама и дјецом у Епиру. Њено се благочестиво срце много растужило због тога покоља, који ће бити исто толико истинит као и оне њене приче о рђавом поступању Црногораца према Малисорима. Пошто је Арбанија подсувраћена творевина европске дипломатије, која даје државу некултурном народу, а отима је од културнога, није чудо што се нашла и једна енглеска мис са подсувраћеним симпатијама за арнаутски нож и кундак, од којих су, прије ослободилачког рата, толико страдали Срби хришћани на срамоту европске цивилизације. Боље би било да та енглеска мис одшета мало до Сарајева и да види ону стародревну српску црквену икону, на којој су модерни вандала ископали очи. То ни Турци под Селимом Великим нијесу радили, племенита наша мис! Тек тамо би ваше срце, које плаче због гоњења Арнаута, било у својем елементу, ако је уопште способно да више осјећа муке једног просвјешеног него непросвјешеног народа.

Хроника

„Хрватском“ Дневнику. Необичан потрес духова, који је настао услед тужног догађаја неколицине заведених занесеника — задаје много озбиљне бригае свима државним и народним факторима. Све настојање оних који имало мисле, иде за тим, да се због овог догађаја, који сав народ Босне и Херцеговине без разлике конфесије и народности до срца боли, не створи још веће нерасположење између нашег народа. Настоји се као што је и посве право, и као што то и самој ствари одговара, да се невини не окривљују и не буду предмет грађанске мржње и презира. Свако то разумије и види, јер је то станаоште једино поштено. Али то неће и не могу да виде људи око „Хрватског“ Дневника. Ти људи, који тако седе, свештеници су. Спаде су и проповеднички назве великог богочовека Исуса Христа, уста су им пуна кршћанског поздравља „Хвален Исус!“ И те слушајуће се за читав живот посветише служењу завишених науке Христове, основане на начелу: Љуби ближњег свога, као сама себе, данас раде свом снагом противно. Високу љубав Христову, за коју је сам себе жртвовао, да спасе људски род, они су замијенили мржњом, сјањем клевета, омразе, неснојности и подлости. Уместо љубави они сију мржњу која заокупљује срца, која се очи нагњује крв, да кршћен човјек мрзи кршћеносца, да се у име вере Исусове прогоне људи који славе Исуса Христа.

Је ли могуће замислити што страшније него оно што је страшна збила доијела? Фанатизована маса која чита лист што га пише свештеничка рука, подиже у свом фанатизму руку на хришћанске цркве; они исти људи који у божијем страху клече пред крстом на коме је распет Спаситељ човјечанства, ти исти људи обарају, руше, пљују и скриве свету трапезу, олтар на коме се слави име Хри-

стом — краткоком трајања од почетка рата, па до одлучне битке, која је и одређивала судбину рата. Тако од почетка рата 1859. г. па до битке код Солферина прошло је 67 дана; у рату 1866. год. од продирања пруских трупа у Санксонску, па до битке код Кениграта прошло је 46 дана послје објаве рата. Исто су се овако брзо развијали догађаји и у првом балканском рату 1912 г., чији смо ми били учесници и очевидци.

На јужном вјешћу. Диадох Константин потукао је турску војску код Јанице-Вардара 16 дана по објави рата, а 22 ратног дана Грци су већ били у Солуну. На сјеверном вјешћу Престолонашљеднику Александру требало је 31 дан до потпуног уништења турске Вардарске војске (у Битољ смо ушли 6 новембра 1912. г.). Судбина пак рата на тракијском вјешћу одлучена је битком код Лиле Бујгаса — 16 дана послје почетка непријатељства.

Истина је, да је послје седанске катастрофе букнуо у Француској народни рат, који је трајао око пет мјесеци; у првом балканском рату пак послје пораза Турака у отвореном пољу, настао је градијски рат, који је са мизим прекидима трајао готово по године. Али ови крвави епизоди и ако су имали доста знатну улогу у политичком смислу, у војном су пак остали без већег значаја. Ни херојски подвизи и напори имовизираних француских народних маса под вођом Гамбете, које су устале у одбрану Француске, као ни гвоздена жилавост

стово и Божије, ломе крст на коме је распет онај исти Бог, коме се и они моле и пред којим клече!

Као да смо у средњем вијеку! Као да смо у доба Хугенота; у доба најгрознијег рата, тридесетогодишњег! Обрљаше обрз пред свијетом.

Помислили су зар да је дошао час, да Србина нестане са земље? Залуд је сва та мука, залуд су сви подвизи. Ни веће га олује не збрисаше, ни љући му злодуси не дохакаше. А „Хрватском“ Дневнику који у блато повлачи лијепо име братског хрватског народа, који хоће да међу браћу исте крви и језика баца угарак неугасиве мржње, одговоримо са овим Ђегошевим ријечима:

Над свом овом грдном мјешавином, Опет умна сила торжествује! Не пушта се да је зло победи — Искру гаси — а змију у главу — Муж је бранич жене и дјетета! Народ бранич цркве и племена — Част је, слава, светиња народна! Пас, свакоји своје вријеме носи — Нове нужде, рађу нове силе — Удар нађе искру у камену, Без њега би у кам очајала — Прекаљена искушењем душа, Рани тијело огњем електризма — Страдање је крста добродјетел, А надежда веже душе с небом, Како луча са сунцем капљицу!

Сарајевска „Истина“.

Опет рат на Балкану

— Снови и жеље римске „Трибуне“.

Полуслужбена римска „Трибуна“ доноси на уводном мјесту, да је ових дана — услед грчко-турског спора — балканска ситуација понова се била погоршала. Али данашње вијести из Цариграда и Атине утјешније су; изгледа да неће доћи ни до прекида дипломатских односа између Турске и Грчке, на против та иста дипломатија упустила се у преговоре.

Но шта ће бити сјутра то се не може знати. Најтежа је ствар бити пророк у балканским питањима. Међутим по писању нашега народничкога дописника из Цариграда, Е. Телескија, данашње је стање на Балкану само привремено, јер ће до рата морати доћи ускоро.

Затим саопштава допис поменутога свога изасланика, који износи да су сви изгледи за одржање мира на Балкану нејерватни. Стање уређено букурешким миром није трајно ни задовољавајуће; некога је и сувише задовољило а некога ни мало. Турци једнако жале за Тракијом и не одричу је се, сањајући о реваншу. О Бугарима да и не говоримо; они се Македоније никада неће одрећи, на против сваким даном јача тежња за осветом, која се све више и више инкарнира у тијело бугарског народа.

„Смрт или живот“, тако говоре и Бугари и Турци. Оно истина у Цариграду се донекле тјера и блеф, али ипак остаје једно да Турци морају рескирати да поврате барем неке земље у Европи, или да из-

турских гарнизона са Шукри-пашом на челу, нијесу могли ни у чему измијенити стање створено поразом армије у отвореном пољу, па ни поврнути точак војне среће у своју корист.

На основу свега изложенога можемо рачунати као вјероватно, да и будући европски рат неће дуже трајати од 2—3 мјесеца. Барем можемо рачунати, да ће одлучни догађаји — битке бити у прва два мјесеца рата. Ова кратковременост европскога рата зависи од три главна узрока.

Прво, милиони војске мораће се прикупити на узаноме простору неколико десетина или стотина километара, због чега ће одлучни удар пореметити необично сложени и фини меха шизам сувремених маса наоружаног народа (операи. фронт немачке помилионите војске при продирању у Француску 1870. год. био је 50 км.)

Затим дуги ртти не могу издржати финансије ни једне од европских држава. Рат Француско-Немачки стао је Французе 9 милијарда динара не рачунајући контрибуцију од 5 милијарда динара, што износи милијарду и по динара мјесечно (рачунајући и штету коју трети народни газдинство — економија). Па и нас први и други балкански рат стаће око 300 милиона динара, што износи око 30 милиона динара мјесечно.

У будућим европским ратовима, гдје ће бити још веће војске, него што су биле у Француско-немачком рату, сваки

губе и оно мало што им је остало за леђима Цариграда.

Једном ријечи **балкански рат није далеко; питање је само неколико година, можда и мјесеци само.**

Хрвати не демонстрирају противу Срба

Сва честита хрватска јавност скочила је против аустриских листова, који злонамерно тврде, да су демонстрације по Босни и Херцеговини, Хрватској и Далмацији чинили Хрвати. Тијем поводом хрватски омладинца Ујевић пише у спљетској „Слободи“ овако:

Него не мислимо ми да је дотле дошло. Не представљају Хрвате у Хрватској само доблаћени туђинци, поворка наметнички бараба и пасмина сужањских дошљака, што ни не знају хрватски. Имаде једна друга Хрватска, права Хрватска, хрватска Хрватска, хрватска честите интелегенције која истиче мисао будуће Хрватске укључену у мисли српскохрватске и југословенске заједнице. Хрватска поштенога ђака који је тако тлачен у школи и прикраћен у науци, Хрватска запуштенога селјака који је задржан у незнању и заглупљености, Хрватска радника пролетарца који зна како му је и који је пристижен да пропада и сели се у Америку. У овој честитој, али још неукупљеној и неосвијештеној маси лежи тајна наше будућности и наше слободе. Ти људи знаду и треба да знаду да нијесу праваше они који служе Бечу, јер је Старчевић рекао: ни Беч ни Пешта.

Ти људи знаду и треба да знаду да Штадлири, Франки и остали досељеници који немају хрватска имена и не говоре хрватски, нијесу Хрвати и немају права да говоре у име Хрвата.

Ти људи знаду и треба да знаду да су Хрвати били: Петар Свачић који је погинуо на Гвозду са свијетлим мачем у руци; Петар Зрински и Крсто Франкопан који су 1671. смакнути у Бечком Новоме Мјесту; Еуген Кватерник и Векослав Бах који су двеста година затим погинули у Ракоцици; Матија Губец који је окруњен круном од уснијаног гвожђа. Ти људи знаду и треба да знаду да је Хрват био Данијел Старчевић који је 1884. погасио Куена погом а постериори; да су Хрвати били... и т. д.

Ти људи знаду и треба да знаду да Срби и Србија нијесу непријатељ Хрватима; ни непријатељ, а камо ли најонасцији или једини. Напротив. Ти људи знаду и треба да знаду да ни Раух старији ни Раух млади, ни Куен Хедервари ни Цувај, ни Хаидел ни Атемс, ни Калај ни Потторек нијесу Срби.

Ти људи знаду и треба да знаду да у Босни, у нашој Босни, звали је српском или хрватском, увијек има више права на живот и на опстанак наш човек, рецимо Петар Кочић, него не знам какав белосветски вуцибатина и дохлаћени швански куфераш, који се продаје за Хрвата јер робн и љљачка сарајевске српске дућане!

На тим људима, на тим Хрватима, који неће да се са Србима поступа као са злочинцима ни са Хрватима као са пандурима, почива наше увјерење боље будућности, па и сама вјера у одржање и опстанак хрватства. Они треба да се сјете да нијесу пријатељи Хрвата они који су непријатељи Југословена; они треба да се сјете да је и данас Србима и Хрвати-

ма један заједнички рад, као што им је у прошлости била заједничка борба са Турцима. Ернест Ренан је написао да су сва стољећа једне нације као листови једне исте књиге и да прави људи на претку имају као полазну тачку дубоко поштовање прошлости. А прошлост српска и хрватска је једна прошлост све од славенске прадомовине и заједничке сеобе на плави Јадран, до дуге борбе са Турцима и до дана недорешенога робовања. Повијест српска и повијест хрватска нијесу ни два поглавља једне књиге. Од свакога листа наше историје једна је страна српска, друга хрватска. Кад би заведени Срби хтели да нишчуна хрватско име, он би издерао и српску славу на истоме листу; а када луди Хрвати губе српску страну, они пријете хрватским успоменама што су с друге стране.

Штампа у цијеломе културном свијету, и у Паризу нарочито жестоко, осудила је несмислена и дивља разбијања почињена — тобсже — у име Хрвата. Такве лијепе услуге праве праваше хрватском имену! Они га блате тиме што га славе; они га каљају тиме што га носе. Руже га понављајући га, понизују га присвајајући га. Нас може да глечи нарочито то што је у више великих новина, иницијативом самих Хрвата или обавјештеношћу уредника, то vriјеђање хрватског имена поправљено, и што је углављено да те „хрватске“ саблазни није правио хрватски народ него једна незнатна мањина припуза и жбирова. Задатак ће слободних Хрвата бити да чином докажу да су издалице збиља у мањини и да свијетла мисао Хрватства не може да служи као кришка нечасних работа.

Наша кривица

Поводом кампање у аустриским и њемачким листовима противу цијелога српског народа, даровити српски публициста К. Цицварих пише под горњим натписом у биоградском „Балкану“ ове редове:

Дакле ми смо криви, ми представници српске штампе!

Оптужу у нас аустриски листови, оптужују нас њемачки листови, оптужује нас „Нова Слободна Преса“, оптужује нас и „Берлински Тагблат“, оптужује нас чак и лист који важи као најозбиљнији на континенту — „Франкфуртске Новине“! Оптужују цијелу српску штампу и међу њеним представницима највише „Балкан“.

Један њемачки лист вели да српска влада није у стању да обузда српску штампу, па позива Европу да у Србији вастпостави рат!

Шта то тако страшно чинимо ми српски журналисти? Каква је то наша кривица за коју треба чак Европа да нас гони и да нас казни?

Погинуо је у Сарајеву аустриски престолонаследник, погинуо је без икаквих нашег учешћа, више својом кривицом, а највише кривицом оних који су га на Видовдан послали у Сарајево а који нијесу хтели предузети никакве мјере сигурности.

Ми нијесмо глорификовали убиство Фердинандова.

Послије Фердинандова убиства настали су у Босни страховили призори, призори какви су се некад догађали у Турској, призори какви се данас још дешавају у дивљој Арбанији.

Подивљале и побјесниле католичке хорде, организоване на миг полиције и под њеном заштитом, насртале су на нашу браћу, потезале су на њих голим ноже-

ма, љљачкале су њихову имовину, надили су њихове домовне.

Ми смо тада били страшно узбуђени вијестима које су стизале из Босне, страдања наше браће изазвала су дубок бол у нашим срцима, и ми смо тада оштро протестовали против дивљаштва које је према нашој браћи чиниено у Сарајеву, у Мостару, у многим другим варошима у несрећној Херцег-Босни.

Смије ли нам се замјерити што свој бол нијесмо сакрили, смије ли нам се замјерити што нијесмо остали равнодушни кад је проливана крв наше браће и кад су горели њихови домови?

Какви бисмо ми били Срби, какви бисмо ми били људи, кад бисмо своје срце затворили за вапаје наше несрећне браће и кад бисмо мирно посматрали дивље сцене којима су они били изложени?

Нека нам каже „Берлински Тагблат“, нека нам кажу „Келнске Новине“, нека нам кажу „Франкфуртске Новине“, нека нам кажу њемачки листови шта би они радили кад би се с Нијемцима у Бечу или Прагу поступило онако како се поступило с невиним Србима у Мостару и Сарајеву?

И ако би и они у таквим приликама могли остати индиферентни, ако би се и они у таквим приликама могли уздржавати а да не протестују, онда нека се баци каменом на нас и нека нас осуде.

И шта би они радили кад би поводом каквог атентата који би био лично дјело једног анархисте или двојице, или тројице, кад би поводом једног таквог атентата неко оптужио највише представнике њихове државе и цио њихов народ?

Аустриски и њемачки штампа нијесу се стидјеле да оптуже као саучеснике у сарајевском атентату, да оптуже без икакве основа, без икаквог доказа највише личности у српској држави, па чак и српског владара!

Зар да ми у таквим приликама ћутимо, зар да мирно подносимо тако бестидне нападе на нашу отаџбину, зар да допустимо да се највиши ауторитети у нашој држави доводе у везу с једним чисто анархистичким дјелом?

Зар је злочин бити патриот, зар је злочин бранити своју отаџбину бар пером, кад нам се не допушта да је бранимо на други начин?

Зар да нас грдите зар да нас ружите, зар да нас клеветате, и ми да ћутимо, да се не бранимо, да не протестујемо? Ви се не ограничавате само на грдне и на клевете; ви проповиједате крсташки поход против српског племена.

Вама задовољава није ишло као Франца Фердинанда — није је смрт најрадошније примљена и у Бечу и у Берлину и у цијелој Аустроји, и у цијелој њемачкој, и у цијелој Европи. Међутим ви од његове смрти хоћете да направите политички кантивал — хоћете његову смрт да употребите као повод да сурово и немилосрдно угушите српски национални покрет, да морално убијате српску нацију.

Никад нашој нацији није раздржала нећа опасност него у овоме моменту када се у Бечу кују паклени планови за морално убиство српског племена.

И зар у једном таквом моменту ми да ћутимо, да останемо индиферентни, да мирно сачекамо ударац који ће нас погодити у срце?

И има још нешто најстрашније. Аустроја тражи од Србије да и она узме активни учешћа у убиству које се има извршити над српским народом, да и она растјерује српске патриоте, да и она врши атентате на српску националну свијест!

У рату обично успијева онај, који одржи прве побједи. Ово правило ратне историје послјиде Наполеонових ратова не зна за изузетак. Вајсенбург и Верт у 1870. години већ су одредили свршетак рата у корист Нијемаца. Тиринчен и Вафангоу већ су били вјесници свршетка Руско-јапанскога рата. Али најрељефнији значај првих побједи испољно се у првом балканском рату. У рату балканских савезника противу Турака побједи хришћанских војска, одржане прве ратне недеље, и одлучиле су рат. (Куманово, и Кирк-Килисе 10. и 11. октобра. Сарандопоран 9—10. октобра). Од ова три пораза Турци се нијесу могли опоравати до краја рата. Овакав значај првих побједи у тијесној је вези са споменути кратким трајањем савремених ратова у Европи. Сада побјеђени нема више времена, те да се може опоравити од првих претрпљених пораза. Разумије се, да велику улогу има и психолошки значај првих вијести о побједи. Успјех не само да окрепљује војску, већ и удесетотручава и снагу народа. Ето одакле и потиче основна идеја за организацију и формацију војске у мирно вријеме. Организација — формација треба тако да буде подешена, да се на случај рата може брзо извести сва снага — оперативна војска ради борбе са непријатељем у првим ратним недељама. Осим бројности врло знатну улогу игра квалитет трупа I и II линије као и брзина у операцијама.

Као кључ за побједу сада сви готово

И према свему томе треба да останемо равнодушни ми представници јавне ријечи у Србији. Ми треба да ћутимо и да својим ћутањем помогнемо Аустроји да нам убије националну душу!

Суд Аустријанца о Арбанији

Аустриски капетан Зубовић поднио је у Бечу извјештај од 156 страна о приликама у Арбанији, и његов је извјештај многе изненадио. Зубовић се није служио списима консула, већ је разговарао са самим људима из народа и са вођама, па је на основу тога саставио свој извјештај.

Иначе, Зубовић већ одавна пише по неким мађарским новинама проричући пропад Арбаније. Децембра 1913. је писао, да Есад паша не мисли добро принцу Виду. У Арбанији има не два диктатора (Есад и Темал беј), већ осам их је на броју. Када су чули, да ће им Вид доћи, рекли су: „Чујемо да ће нам неки принц Вид доћи. Но на нека само дође, на доброј даљини један од другог тек ћемо некако моћи живјети!“ — У Арбанији како је створена у Лондону, нема доволно плодне земље (свега 15.000 километара). — О Есад паши је писао Зубовић да је у вези са Младотурцима, и да је садањи драчки преврат једино његово дјело. Драчку опасност је Зубовић тачно прорекао. — Када је Темал беј поднио оставку, а Арбанију препоручио Берхтолу у милост, Зубовић је писао: Мјесто Темал беја боље је да је Аустрија напустила Арбанију, па да је она Арбанију препоручила Темалу у милост. Два члана међународне комисије су покушавали да наговоре Есада да и он благодари на влади, али овај је одговарао: Владу ћу предати само владару Арбаније у руке, али под условима да влада поново пређе у моје руке, кад би владар благодарио или умро! — Есад ће загорчити — писао је Зубовић — живот принца Вида, јер је немогуће, да он мирно гледа како „његовом државом“ на европски начин управља један „хришћанин“. Што се пак принца Вида тиче, Зубовић му је у својем 18. фебр. штампаном писму оптужио тешкоће, на које ће наићи са шкипетарском круном на глави. „Нека Бог изравни путове Вида, јер је пут који је изабрао, пун трња“. Требаће Виду много душевне снаге, мушке храбрости и самопрежорења да би се могао одржати посред оних узбуђења и разочарања. „Принц Вид је узео на се најтежу мисију XX. вијека; хетерогене елементе, боље рећи крвнe непријатеље, муслимане и хришћане хоће да измири и да их сједини под заставом бијелог орла. Бог нека му помогне. Ако му то испадне за руком исток и запад ће га радосним клицањем поздравити. „Ave Caesar!“ Али то ће бити борба на живот и смрт, јер како се може владати: гдје је још средњевјековних закона и обичаја, и гдје царује крвна освета?... Како се може спорити култура и цивилизација тамо, гдје је писање тако непознато као и у Патагонији? Тамо гдје су азбуку језика тек прње двије три године саставили, али гдје граматике тог језика засад још нема!“ И Зубовић пита: Ко ће сносити државне трошкове? Ко ће плаћати порезу? Ко ће смијети тражити порезу од оних, који Турцима ни паре нијесу платили? Шта ће онда бити? Та сви мисле да ће баш са Видом наступити „рајски живот“, што значи да ће они добијати новаца, а не да још они плаћају!

Када се узме у обзир брзина са којом смо ми извршили мобилизацију и концентracију наших трупа оперативне војске у рату 1912 и 1913 год. као и брзину вођења операција, а и то да смо већ 17. дана објављеној мобилизацији прешли турску територију са свом нашом оперативном војском јужно од Врање — код Бујановца, Преполца, Рашке и т. д. онда се заиста може рећи да смо све урадили, што савремена војна наука захтијева, и што нам је техника (жељезнице и т. д.) нуђила. Не треба се само опити славом и занети добивеним лаврицама, већ и на даље радити и усавршавају се, тако да и наредне догађаје можемо ведро чела дочекати.

мјесец рата стаће ма коју велику европску државу два пута више, него што је стао Француску 1870—71 год. а то чини око три милијарде динара мјесечно. Ово тешко да ће моћи издржати и најбогатија држава у Европи за дуже вријеме. Напољетку и нерви живци не могу дуго издржати сувишно на резање, које изазивају паклени ужаси савременог рата. Као примјер ратне изнурености, која може спонасти и живалу нацију као и односно добру војску, може нам донекле послужити Бугарска у другом балканском рату 1913. г. Бугарски пукови, који су удружени са нашим пуковима Тимочке дивизије I позива и в. и Дунавске дивизије II позива и в. у прољеће 1913. г. бјесомучно храбро ишли на једрениске брдове, у лето пак 1913. г. срамно су бегали испред нас на ријеци Брегалници у правцу Царевог села (VIII тунџанска бугарска дивизија). Исто су тако бегали и испред Грка. Па шта више и бугарска два пута јача снага, која је упала на нашу стару територију, није им ништа помогла у рату противу нас.

Та краткоћа трајања европскога рата чини и то, да у истоме неће моћи стити да прими учешће сва наоружана снага народа, коју има на хартији ова или она држава. Користити сву резерву обучених војника велике државе не могу ни из чисто економских обзира, што то није случај код мањих држава. За примјер може служити им у ратовима 1912 и 1913 г. Француска није у стању да позове под заставу

сву масу од 4¹/₂ милиона, који су прошли кроз касарну; њемачка тешко да ће моћи извацити у поље 4.150.000 својих обучених војника, а Руси својих 11 милиона, као ни Аустро-Угарска што не треба ни да мисли да формира војску од три милиона баталона и сабаља.

Искуство свију последњих ратова показује нам, да импровизирани јединице (нарочито веће), које су формиране од обвезника старијих година или последње одбране, (који ако нијесу још прошли кроз кадар) нијесу по својим особинама за рат у пољу; од њих се не може имати неке користи када је судбина рата већ одлучена, дакле послјиде неколико мјесеци рата. Па и снабдијевање официрима трупа тјече линије (наш трећи позив и последња одбрана, руско ополчене, њемачки и аустриски ландштурм) ствара несавладљиве тешкоће. Јединице ове линије често имају оружје старијих обрзаца — модела, за које се и нема увијек ни довољно муниције. Због тога се свуда и узимају као оперативне јединице трупе прве линије и резервне трупе прве категорије, као што су код нас трупе I и II позива народне војске. Само код нас други позив треба имати макар мали кадар још у миру официра и подофицира (барем до четнога командира и неколико подофицира на чега, који би се за вријеме мобилизације издвојили из кадра). Па и овако састављен II позив и в. ипак треба са извесном опрезношћу употребити за активне операције.

„Владар Арбаније неће почивати на рукама, а његови министри и савјетници још мање... На истоку смо, у кратеру фанатизма, гдје се живот цијени колико и орахова љуска... Живот принцове само онда ће бити у опасности, кад буде потписао прву смртну пресуду... Најстрашније ће бити кад избије незадовољство оних, који су очекивали положај, богатство и власт, а разочарали су се.

Тако је прорекао Зубовић садање догађаје у Арбанији и судбину принца Вида. — Нема сумње, будимо увјерени, и Европа, и конзули појединих држава су знали да ће то наступити, само у њихову корист је ишло да то прећуте и да причају о некој славној будућности. Међутим, природне силе продиру својим правцем.

Антидинастичке демонстрације у Софији

У уторак на годишњицу почетка рата између Бугарске и Србије дошло је у Софији до крвавих антидинастичких демонстрација. Опозиционални листови изашли су у жалосној опреми са црним оквирима, те су позивали грађанство, да у вечер изађе на улицу и демонстрира.

Народ се је томе позиву у знатном броју одазвао те је присио пробивши полицијни кордон пред собраније, гдје су опозиционални вође држали ватрене говоре против цара Фердинанда, те га прогласили јединим кривцем због катастрофе у другом балканском рату. Послије свега тога пошлци су учесници скушштине у великој поворици демонстрирајући пред царски двор, гдје се је налазила сва сила војништва. Људи су силом хтјели продрети до зидина царског двора, но војска се је томе противила. Због све опитријих испида са стране демонстраната, војници су употребили бодове, те је много особа тешко рањено а нешто и уапшено.

Српски листови понрадили су годишњицу овог злокобног рата такођер опширним чланцима, у којима је добрим дијелом истакнуто, да ће бугарски народ скоро увидјети, да му лежи једини спас у уједињењу свију балканских народа.

Дневник

Био у унутрашњости. Његово Величанство Краљ, праћен од г. г. министра Пламенца и Церовића, извезао се ономад на аутомобилу преко Чекаћа до Чева и отуда је продужио до Данилова Града, те се истога дана пред вече преко Подгорице и Ријеке повратио у пријестоницу. Господар је овом приликом прегледао стање усјева свијема крајевима, кроз које је пропутовао.

Потребна хладнокрвност. Дани, које преживљујемо, пуни су узбуђења и изненађења. Сви ми, целокупно наше јавно мишљење, стојимо под утисцима разних непријатних сензационих гласова, које нам доносе или телеграфске жице, или новине са стране. У оваквим приликама тешко је сачувати душевни мир и хладнокрвност мишљења. Наш народ је бољећива срца, које болно осјећа сваку неправду, ма од кога долазила и ма коме се наносила. Нарочито тешко падају на племенито срце нашега народа неправде, које чине силни нашој браћи или нама самијема. Српски листови изван граница наше уже отаџбине, особито они из пријестонице братске нам и савезничке Србије пуни су написа, препуни су вијести, које ни најсталојенијем човјеку није лако читати без узбуђења и гњева. Те вијести у потпуној опширности цртају огромно искушење, кроз које пролази данас српски народ. Оне износе пред јавност све оне небројене муке, којима је и данас Србин изложен. И зато, велимо, кад бисмо имали и хладни темперамент Енглеза или њихову високу политичку зрелост, која вазда зна шта хоће и никад срцу не пушта да у политици трчи пред разумом, не би нам се могло много замјерати, ако бисмо у оваквим приликама, у оваквим тешким данима душевних потреса изгубили равнотежу схватања и одлука. Али управо у оваквим данима један

народ полаже испит политичке зрелости. Нас наши непријатељи нарочито изазивају, са планом вријећају, систематски клеветају и руже, не би ли нас навели на каква испад, који би послјег означили пред цивилизованим свијетом не као пошљедицу њихових увреда, већ као израз наше некултурности, због чега нас онда треба казнити. Ми то добро треба да имамо у виду. Ми не треба да се дадемо навести, па да учинимо себи незгоду, а противнику да дадемо оружје у руке да нас лакше може дискредитовати. У Биограду је народ миран. Нико незаконитим путем и неучтивим начином није дао израза својем оправданом гњеву због увреда које Србин овијех дана трпи. Свак само чита новине, прати све шта се у свијету ради, гомила у себи непријатне чињенице, пречишћује у души свој суд и спрема у срцу резервоар моралне снаге за експлозију казне, кад томе буде вријеме, кад за то дође заповијест од надлежних. Учинити ма и најмањи испад прије времена, био би злочин над општом народном ствари. Управо сада, кад нас највише сумњиче и изазивају, ми морамо да будемо више него икад обазриви и сталожени. Ма каквим испадом, најнезнатнијим, најневинијим, направили бисмо услугу непријатељу а својим српским владама, у чијим се вјештим рукама налази српска ствар, одузели бисмо могућност, да српски брод и у овим новим бурама успјешно изведу у мирно пристаниште. Српска штампа може да врши своју дужност и да и даље енергично брани српске интересе, али преношење протеста из одговорне штампе на неодговорну у лицу, ма и у најневинијем облику, данас би нам само наудило и послужило противнику као изговор да нам приреди понижење.

Нико В. Ракићковић. Циљу нам с Цеклина (село Дујева), да је пољу између 9. и 10. јуна преминуо ненадном смрћу од убиства пок. Нико. Он је преминуо у највећем свијету своје младости у 23 години свога живота. Учествовао је у црногорском Дурском рату и на бојном пољу показао је своју храброст и јунаштво, задобивши рану под Широчко-Зогајским Висовима 28. септембра 1912. године. А такође је учествовао у српско-бугарском рату 1913. године. И ту је показао своју храброст и тијем се је одужио Отаџбини и свом Господару онако како доликује једном храбром црногорском младићу. Пок. Нико био је омиљен младић међу нама што свједочи многобројни народ што похита да покојниковој фамилији и родбини даде изјаву искреног саучешћа. Покој му души и рајско насеље. л

ТЕЛЕГРАМИ

Арбанија

Рим, 5 јули

Агенцији Стефани телеграфишу из Драча:

Усташи су јуче заузели Спитали, мјесто на бријегу западно од Драча, гдје су ископали шанчеве и смјестили свој главни стан. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 5 јули

Генерал Девер вратио се из Валоне у намјери да преда оставку. — Бечки Кор. Биро.

Валона, 5 јули

Валона је мирна. Епироти је опкољавају с југа, а усташи са сјевера. — Бечки Кор.

Валона, 6 јула

Епироти су одлучили да обуставе напредовање и повукли су се на границу Епира. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 7 јула

Холандски капетан Фабнус дао је оставку, пошто се осјетио увријеђеним од књаза. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 7 јули

Усташи су писали да су вољни преговарати са представницима свих

великих сила у сриједу на Шијаку. У писму се вели да они неће да међу Арбанију у крв ради Драча. — Бечки Кор. Биро.

Драч, 7 јули

Синоћ су усташи отворили ватру на читавој линији пред Драчом. Књажеве трупе су одговориле енергично. Ватра је престала иза једног сата. — Бечки Кор. Биро.

Г. Барон Гизл

Биоград, 5 јули

Вијести страних листова да је барон Гизл, аустро-угарски министар, поводом тобожње узбуне ради атентата, одлазио код г. Пашића од којег је лично тражио помоћ за заштиту посланства и аустро-угарских поданика и да је г. Пашић признао да су ти гласови основани, — не одговарају апсолутно истини. Барон Гизл није већ дуго био код г. Пашића, већ је слао грофа Понграца који је изнио жеље аустро-угарског министра. Није тачно да је г. Пашић признао основаност ових гласова о којима се није ништа знало у српским круговима, јер је и шеф полиције изјавио да послје најбрижљивије истраге није нашао ништа што би потврђивало те гласове. Мјере су биле предузете само из пажње према жељи аустро-угарског министра. Исто тако лажне вијести да су ти гласови били инспирисани са српске стране, не вриједне ни да им се обрати пажња. Данас се више не сумња да су те узбуњливе вијести потекле на основу лажних информација. — Биоградски Пресбиро.

Деманти о српској мобилизацији

Биоград, 5 јули

Вијести о мобилизацији српских резервиста потпуно су лажне. До данас није мобилизован ниједан српски батаљон. Исто тако вијест о намјерavanoј концентрацији српских трупа апсолутно је тенденциозна и категорички се оповргава. — Биоградски Пресбиро.

Помен Хартвигу

Биоград, 5 јули

Дугорак у 10 сати одржан је у Саборној Цркви помен покојном српском министру Хартвигу. Присутствовао је краљев ађутант, чланови владе, дипломатски кор, официрски кор, државни великодостојници, предсједник општине са члановима, високо чиновништво и мноштво угледних личности. — Биоградски Пресбиро.

Предсједник Француске Републике у Русији

Кронштадт, 8. јули

Г. Поенкаре стигао је овамо и пошао на јахт „Александру“ гдје је Цар поздравио срдечно свога госта. Јахт је пристао у Петерхофу гдје је г. Поенкаре био поздрављен од великих књажева и других отмјених личности. Господин Поенкаре пошао је у велику палату гдје га је примила Царица. У вече је био свечани ручак, којом приликом су измијењане ванредно срдечно здравнице. — Бечки Кор. Биро.

Петроград, 9. јули

Приликом свога доласка овамо, Г. Поенкаре је био врло срдечно поздрављен од представника власти и од огромног мноштва народа. — Бечки Кор. Биро.

Румунско-бугарски инцидент

Софија, 8. јули

У вербалној ноти која је предана румунском посланству, бугарска влада тражи међународну анкету у у којој би учествовали страни војни аташеји у Софији или у Букурешту, према избору румунске владе, и који би имали да се изјасне о недавним инцидентима на румунско-бугарској граници. — Б. Кор. Биро.

Рапорт грофа Берхтолда

Ишл, 9 јули

Гроф Берхтолд присио је и био примљен од цара у аудијенцију која је трајала читав сат и поднио извјештај о текућим стварима свога ресора. — Бечки Кор. Биро.

Ловћен

Беч, 9 јули

„Фремденблат“ пише: „Француске новине тврде да Аустро-Угарска намјерава да силом заузме Ловћен. Овлашћени смо са најкомпетентнијег мјеста да изјавимо да не постоји ни најмањи повод који би могао оправдати постанак ове сасвим лажне вијести. — Бечки Кор. Биро.

Забавник

Дубровачко село у Новој Србији. Приповиједају путници који су се повратили с прославе Доситејева споменика из Биограда у Дубровник, да су путујући по новим крајевима Србије наишли на једно „дубровачко“ село. У околини Скопља има село Вањево са од прилике 500 кућа. Становници тога села имају неку традицију да су Дубровчани. И одиста, кад су излетници разговарали с њима, опазили су неколико карактеристика. Тако и, пр. имају неколико дубровачких дијалектних ријечи, говоре дисперан мјесто очајан; крсна су им имена Нико, Перо, Андро и т. д., а не Никола, Пера, Андра како другдје у Србији. У Скопљу су дубровачким гостима показали Дубовачки Хан, зграду у којој су почивали, становали и спремали робу дубровачки трговци. Зграда се чува и у добром је стању. Ту су касније становали радници, који су радили и копали сребро у дубровачким мајданима.

Објава

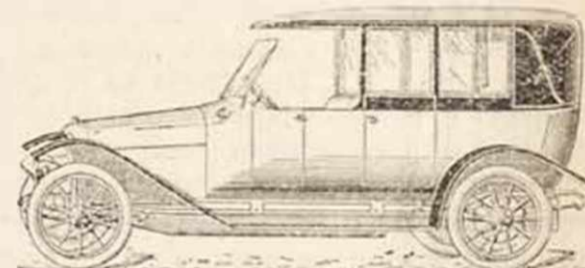
Овијем се чини до знања свима заинтересованим, да ће племенски одбор цеклинских риболова на дан 6. августа 1914 год. по ст. кален., одржати јавну лицитацију продају суше рибе — укљеве и то за једне годину, која се улови у свима цеклинским риболовима. Продаја ће се одржати на Ријечи и реченог дана уступити понудиоцу највеће цијене, разумије се, ако ова буде повољна.

Заинтересовани могу се са ближним контрактским односним условима упознати код потписаног одбора прије дана лицитације, као и на сами дан лицитације.

Ријека Црнојевића, 8. јуна 1914 год.

Племенски одбор Цеклин. риболова,
Предсједник
3.3 кап. ПЕТАР КРАЉЕВИЋ

НОВО! НОВО! НОВО!

Лаурин и Клемент

израдили су специјално за Црну Гору нов модел аутомобила, те је то према томе

једина творница

која је одлучила грађњу
АУТОМОБИЛА ЗА ЦРНОГОРСКЕ ПУТЕВЕ

Интересенти нека се обрате на потписаног.

Ф. Ј. МАТИЋ,

управник пошт. аутом. линија, Цетиње.

Србија је баш ових дана купила деветоро ових кола за свеје новоослобођене крајеве! (44, 26)

